

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

#13-14

(125-126) 2020

ЖУРНАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

*З Днем
Збройних Сил України!*

У НОМЕРІ:

- 8 Не всі армії країн-членів НАТО мають такі тренувальні можливості, які створені в Академії та у міжнародному центрі миротворчості та безпеки
- 10 Вір снайпер «полює» на ворога з відстані 5 кілометрів
- 14 За тиждень боїв танкіст Макаров неодноразово був за крок до смерті
- 20 У посаді командира батареї...
- 22 Завдання - знищити ударний кулак
- 26 «Прошу, не віддавайте свої свободу й права через паніку та страх. Потім їх доведеться повертати кров'ю»
- 28 «Активну стадію бойових дій мій підрозділ пережив без втрат
- 30 «Моноліт» – курсантський телеграм-канал, що руйнує російську брехню та пропаганду

**УЧАСТЬ У ЦЕРЕМОНІЇ
ВІДКРИТТЯ
МІЖНАРОДНИХ
НАВЧАНЬ «RAPID
TRIDENT-2020» ВЗЯВ
ОСОБИСТО ПРЕЗИДЕНТ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР
ЗЕЛЕНСЬКИЙ.**

стор. 7

**«САМЕ РІВЕНЬ ОСВІТИ
БУДЕ ВИЗНАЧАЛЬНИМ
ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ НА
ПОСАДУ,
ПРИСВОЄННІ ЧЕРГОВОГО
ВІЙСЬКОВОГО ЗВАННЯ» –
Директор Департаменту військової
освіти і науки Міністерства оборони України
Володимир МІРНЕНКО**

стор. 12

**ПОДОЛАННЯ «СМУГИ
РОЗВІДНИКА», «ЖИВА»
СТРІЛЬБА І МАРШ –
ТАНКІСТИ Й ПІХОТИНЦІ
ЗМАГАЛИСЯ ЗА
ЗВАННЯ НАЙКРАЩОГО
ВІДДІЛЕННЯ**

стор. 18

**АРХИЄРЕЙСЬКА
БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ
З НАГОДИ 15-Ї РІЧНИЦІ
ОСВЯЧЕННЯ ХРАМУ
СВЯТОГО АРХИСТРАТИГА
МИХАЇЛА**

стор. 32

**ОФІЦЕР
УКРАЇНИ**

Aut vincere, aut mori.

Scientia vinces.

Docendo discimus

Редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:

Павло ТКАЧУК
Антон МИРОНОВИЧ

Літературний
редактор
Наталія ІЩУК

Дизайн та верстка:
Василь ПАЛІЙЧУК

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати, редагувати та скорочувати матеріали.

Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове!

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ № 24011-13851Р від 11.05.2019 року

Віддруковано у друкарні Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Обсяг - 10 друк. арк.
Замовлення №66 від 27.11.2020р.
Наклад 500 прим.

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32

E-mail:
asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

**Панове офіцери, сержанти, курсанти, солдати!
Шановні працівники Збройних Сил України та ветерани армії!
Дорогі друзі, колеги, шановні пані та панове!**

Маю велику честь від імені командування Львівського гарнізону, керівництва, Вченої ради, усього колективу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного привітати Вас з 29-ю річницею Збройних Сил України!

Цього дня ми низько вклоняємось кожному учаснику бойових дій, віддаємо належну шану ветеранам війни та військової служби.

У скорботі схиляємо голови перед пам'яттю героїв, які віддали своє життя за нашу землю, згадуємо поіменно тих, хто до кінця виконав свій патріотичний обов'язок.

Українська держава, її народ та уряд продовжують справу розбудови Збройних Сил України. Переконалими, одним з форпостів обороноздатності України є й Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Висловлюю безмежну вдячність за сумлінне виконання конституційного обов'язку, відвагу, героїзм та самопожертву усім, хто пишається можливістю бути причетним до Збройних Сил України.

На окремі слова подяки заслуговують також усі ті, кому небайдужа доля нашої країни та Вітчизняне військо, а саме: представники влади та органів місцевого самоврядування, волонтери, військові капелани, наші іноземні партнери.

Саме у День Збройних Сил України військовослужбовці Львівського гарнізону та мешканці княжого Львова відзначають річницю освячення Гарнізонного Храму святих апостолів Петра і Павла, який став чи не головним осередком духовної опіки українських воїнів.

А вже зовсім скоро ми відзначатимемо День найчисельнішого виду вітчизняного війська – Сухопутних військ Збройних Сил України.

Упевнений, що й надалі Збройні Сили України залишатимуться національною гордістю та гарантом стабільності і безпеки України.

Переконалими, що Національна академія буде активно розвиватись і міцно утримуватиме звання провідного вищого військового навчального закладу Сухопутних військ.

Сердечно вітаю усіх із Днем Збройних Сил України!

Бажаю вам і вашим родинам міцного здоров'я, добробуту, мирного неба та квітучої української землі, нових звершень у благородній справі ратного служіння Україні!

Слава Збройним Силам України!

Слава Україні!

**Начальник Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
генерал-лейтенант Павло ТКАЧУК**

ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

«МОЇМ ПРІОРИТЕТОМ Є СУЧАСНА, ОСНАЩЕНА ТА БОЄЗДАТНА УКРАЇНСЬКА АРМІЯ!» Про це глава держави заявив під час виступу на відкритті українсько-американських командно-штабних навчань «Rapid Trident – 2020» у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки.

На переконання Володимира Зеленського, навчання «Rapid Trident – 2020» – не лише черговий етап удосконалення військової майстерності, а й важливий крок на шляху до євроатлантичної інтеграції нашої держави, адже вони посилять оперативні можливості наших військ, покращать рівень взаємосумісності між підрозділами та штабами Збройних Сил України, США та інших членів і партнерів НАТО.

«Упевнений, що й українські військові передадуть міжнародним партнерам унікальний бойовий досвід, набутий ними з початком війни у 2014 році. А крім цього, навчання зроблять відносини між військовими країн-учасниць Альянсу ще більш міцними та ще більш дружніми», – зазначив він.

Під час перебування у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Міністр оборони України Андрій Таран, Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Руслан Хомчак та Командувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Олександр Сирський проінспектували виконання робіт щодо вдосконалення навчально-матеріальної бази та соціально-побутової інфраструктури навчальних центрів Національної академії, перевірили організацію вишколу військовослужбовців та підрозділів, поспілкувались із солдатами та сержантами, їхніми викладачами та інструкторами.

У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки відбулася церемонія передачі повноважень новому командуванню, вже 10-ї за рахунком ротатції канадської тренувальної місії «UNIFIER». Командир 9-ї ротатції «UNIFIER» підполковник Раян Стімпсон офіційно передав командування тренувальною місією своєму правонаступникові підполковниці Сарі Хір. Це перша жінка-військовослужбовець, яка керуватиме канадським контингентом у рамках місії.

РОКУ 2020

У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки відбувся урочистий ритуал випуску молодих офіцерів. Цього року навчання в Академії завершили понад шість з половиною сотень курсантів. Привітали їх із закінченням навчального закладу та присвоєнням звання «лейтенант» високоповажні гості – Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, Міністр Кабінету Міністрів України Олег Немцінов, заступники Міністра оборони України Ігор Старобінський та Ігор Халімон, Головнокомандувач ЗСУ генерал-полковник Руслан Хомчак, командувач Сухопутних військ ЗС України генерал-лейтенант Олександр Сирський, голова Львівської облдержадміністрації Максим Козицький, голова Львівської обласної ради Олександр Ганущин, міський голова Львова Андрій Садовий, єпископ Курії Києво-Галицького Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької церкви владика Степан Сус, представники силових структур, країн-партнерів іноземних армій, духовенство.

З нагоди Дня знань у Національній академії сухопутних військ майбутніх офіцерів привітали командувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Олександр Сирський, заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Тарас Грень, перший заступник голови Львівської обласної ради Богдан Гагалюк, міський голова Львова Андрій Садовий, Герой України командир 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади полковник Василь Зубанич, командир 80-ї окремої десантно-штурмової бригади полковник Володимир Шворак, представники духовенства, викладачі та командири-наставники славетного навчального закладу.

ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

У Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного відбулась урочиста подія – складання курсантами-першокурсниками Військової присяги на вірність Українському народові.

Понад 800 юнаків та дівчат, що вступили на різні форми навчання, поповнили лави провідного військового вишу. Це справжні сини та доньки української землі, а відтепер – захисники Батьківщини.

До Міжнародного центру миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ завітала делегація Збройних сил США на чолі з командувачем 7-го командування підготовки Сухопутних військ США в Європі бригадним генералом Крістофером Норі. Закордонні колеги ознайомилися з навчально-матеріальною базою полігону, його можливостями щодо вишколу військовиків та підрозділів.

Міжнародний центр миротворчості та безпеки відвідав Міністр закордонних справ Канади Франсуа-Філіп Шампань. У складі канадської делегації перебували також Надзвичайний та Повноважний посол Канади в Україні пані Лариса Галадза, аташе з питань оборони при Посольстві Канади в Україні полковник Роберт Фостер, помічник заступника Міністра закордонних справ Канади у справах Європи та Близького Сходу пан Пітер МакДугал, командир 3-ї Канадської дивізії – об'єднаної оперативної групи «Захід» бригадний генерал Стефан Лакруа. Супроводжували Франсуа-Філіпа Шампаня Надзвичайний та Повноважний посол України у Канаді Андрій Шевченко та заступник Міністра закордонних справ України Єгор Божок.

У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки відбулась урочиста церемонія зміни ротачії підрозділів ЗС США, які брали участь у підготовці ЗС України в рамках Об'єднаної багатонаціональної тренувальної групи – Україна (JMTG-U).

Генерал-лейтенант Павло Ткачук щиро подякував полковнику Джону Оуклі та його підлеглим за професіоналізм та гідну співпрацю щодо підготовки українських підрозділів, привітав нового керівника JMTG-U полковника Збройних Сил США Клейтона Кутамаєра та бойову групу 33-ї піхотної бригади Національної гвардії штату Іллінойс з прибуттям на Львівщину.

РОКУ 2020

Командувач Сухопутних військ Збройних сил Канади генерал-лейтенант Уейн Д. Ейр відвідав Національну академію сухопутних військ. Він зустрівся з генерал-лейтенантом Павлом Ткачуком, який ознайомив канадського військового високопосадовця з історією та сьогоденням військового вишу, специфікою підготовки висококваліфікованих офіцерських кадрів для Українського війська, досягненнями колективу на ниві міжнародного військового співробітництва та імплементації у вітчизняну військову освіту стандартів армій провідних країн світу, насамперед членів НАТО.

У рамках заходів міжнародного військового співробітництва Міністерства оборони України, Національну академію сухопутних військ відвідали представники збройних сил Сполучених Штатів Америки. Очолив іноземну делегацію начальник відділу оборонного співробітництва при Посольстві США в Україні полковник Деніел Міллер.

Упродовж тижня в Академії з ознайомчим візитом перебували курсанти Військової академії США Вест-Пойнт Адам Ойлер та Майкл Полчінські. Вихованці легендарної військової освітньої установи ознайомились зі специфікою підготовки офіцерів для Збройних Сил України, навчально-матеріальною базою та соціально-побутовою інфраструктурою Академії, побували на заняттях, взяли участь в English Speaking Club (Клуб вивчення англійської мови), де поспілкувались з українськими курсантами та їхніми викладачами.

Наприкінці квітня у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки підполковник ЗС Канади Джефрі Туп передав командування тренувальною місією «ЮНІФАЕР» своєму правонаступнику підполковнику Раяну Стімпсону. Враховуючи заходи із дотримання карантину, церемонія відбулась за спрощеним сценарієм та із залученням незначної кількості учасників. Засвідчив передачу повноважень аташе з питань оборони при посольстві Канади в Україні полковник Роберт Фостер, який взяв участь у заході за допомогою відеоконференцзв'язку.

НЕ ВСІ АРМІЇ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО МАЮТЬ ТАКІ ТРЕНУВАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ, ЯКІ СТВОРЕНІ В АКАДЕМІЇ ТА У МІЖНАРОДНОМУ ЦЕНТРІ МИРОТВОРЧОСТІ ТА БЕЗПЕКИ

Налагодження ефективної та інноваційної системи забезпечення якісної освіти є одним з базових пріоритетів діяльності Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України, який віднедавна проводить у вищих військових навчальних закладах інституційний аудит. Його мета - підвищення ефективності функціонування професійної військової освіти та узагальнення практичних рекомендацій щодо вдосконалення освітньої діяльності, забезпечення її якості та приведення освітнього й управлінського процесів до вимог національного законодавства та стандартів НАТО.

Нещодавно інституційний аудит відбувся і в Національній академії сухопутних військ. До складу експертної групи, яку очолював директор Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України Володимир Мірненко, були залучені фахівці з питань військової освіти як з України, так і з Литовської Республіки, Канади та США. Свою оцінку організації освітньо-виховного процесу у видовому виші дали також радники Академії з Королівства Данії та Німеччини.

– Інституційний аудит, який ми проводимо у вищих військових навчальних закладах, повинен оцінити, чи відповідає

якість професійної військової освіти потребам та специфіці сил оборони, інтеграції України в НАТО, маємо запропонувати практичні рекомендації щодо її покращення відповідно до сучасних методик та передового досвіду країн-членів Північноатлантичного Альянсу, – зазначив директор Департаменту військової освіти і науки МО України. – Для цього залучаємо експертів із Міністерства оборони, Генерального штабу, вищих військових навчальних закладів, експертів з країн-членів НАТО.

Серед завдань інституційного аудиту: оцінка організації освітньої діяльності щодо впровадження та виконання освітніх програм, кадрового менеджменту, управління матеріальними ресурсами тощо.

Під час своєї роботи представники експертної групи зустрілися з випускниками «Курсів лідерства» (L-1B), інноваційних «Курсів капітанів» (L-1C) та слухачами курсу професійної військової освіти. Вони також оглянули навчально-матеріальну базу у пункті постійної дислокації та польову – на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки і 184-го Навчального центру.

– Члени експертної групи пересвідчилися у тому, що Національна академія продовжує розвиватися. Навчально-матеріальна база оновлюється відповідно до вимог та розвитку системи військової освіти й повністю забезпечує кваліфіковану підготовку війсь-

кових фахівців. Вражає не тільки потужна база Академії, а й рівень підготовки кадрів. Представники Сполучених Штатів Америки й Канади були у захваті від глибоких фахових знань випускників Академії, зокрема тих, які закінчили курси L-1C. Ми спілкувалися з ними упродовж півтори години і хочемо відзначити потенціал військовослужбовців. Тобто, у видовому виші проводиться ефективна і продуктивна робота. Переконали, що Національна академія сухопутних військ готова впроваджувати у навчальний процес й інші програми підготовки, – наголосив Володимир Мірненко.

– Офіцери, які нині проходять курси L-1B і L-1C, – це всебічно підготовлені фахівці майбутньої Української армії. У них нове мислення і світогляд на військову

справу. Вони вже застосовують стандарти країн НАТО. Щодо навчально-матеріальної бази, яку я тут побачив, то деякі армії країн-членів НАТО не мають таких тренувальних можливостей, які створені у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки, – зауважив член експертної групи – радник з питань професійної військової освіти представництва НАТО в Україні підполковник Стасіс Палдунас.

Загалом, за підсумками інституційного аудиту, практичні рекомендації щодо покращення системи професійної військової освіти будуть надані для розгляду та прийняття рішення Міністру оборони України та Головнокомандувачу Збройних Сил України.

Віталій СТЕЧИШИН

VIP СНАЙПЕР «ПОЛЮЄ» НА ВОРОГА З ВІДСТАНІ 5 КІЛОМЕТРІВ

До цього слід додати ще кілька особливих деталей. Його зброя – калібра 130 міліметрів, його «здобич» – танк чи БМП, або інша «гусинь» (на військовому слензі гусенична техніка. – Авт.). Він тиждень може перебувати у засідці. Хто вже здогадався – мова йде про розрахунки ПТРК «Стугна-П». Цих фахівців готує Школа протитанкової артилерії Навчального артилерійського полку, що входить до складу 184-го Навчального центру Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Спеціалісти для семи зразків озброєння

– Ми готуємо не лише зазначених спеціалістів. Раніше, до квітня цього року, на базі Школи підготовки фахівців протитанкових ракетних комплексів ми навчали розрахунки для ПТРК «Стугна» і «Корсар». Із реформатуванням закладу і зі зміною його назви у Школу протитанкової артилерії спектр фахівців, яких готуємо, значно розширився. Тепер навчаємо і штатні розрахунки (обслуги) ПТРК «Фагот» і «Метис», рухомих (самохідних) протитанкових керованих ракетних комплексів «Конкурс» і «Штурм-С», а також протитанкової гармати МТ-12 «Рапіра». Це дозволяє готувати не за двома спеціальностями, а за сімома! – розповів командир Навчального артилерійського полку полковник Олег Файдюк.

Лише за пів року існування нової структури тут пройшли

відповідний вишкіл близько 100 військових із бойових бригад і частин не тільки Сухопутних військ, а й морські піхотинці та десантники.

Як повідомив начальник Школи протитанкової артилерії підполковник Микола Ханас, для успішного навчання тут є всі необхідні зразки озброєння й військової техніки, а головне – сучасні інтерактивні тренажерні комплекси та висококваліфіковані досвідчені інструктори.

Родзинка – маскуванню та скритне переміщення

Один із таких «коучів» – старший інструктор навчального взводу ПТРК «Стугна-П» старшина з позивним «Пегас» здобув свій фах саме на Львівщині. Потім шліфував свої навички у механізованій бригаді імені князя Костянтина Острозького, зокрема бойовими пусками на Світлодарській дузі. На його

рахунок – підбита важка ворожа техніка.

– Якось довелось тиждень сидіти у засідці, аби знищити ворожу БМП. Фактично роботу обслуг ПТРК «Стугна» чи «Корсар» можна порівняти з функціоналом пари снайперів. Завдання розрахунків протитанкових ракетних комплексів – скритне зайняття вогневої позиції, її маскуванню, здійснення пострілу і швидкий відхід. У випадку, коли снайпер залишає позицію з гвинтівкою, то, наприклад, розрахунок «Стугни» у складі трьох осіб, має забрати з собою комплекс, вага якого трохи більше 100 кілограмів! Тож, «по-легкому» переміститися не вийде, – розповів «Пегас».

До речі, як і снайпери, розрахунок ПТРК одягнутий у «кікімори». Ця екіпіровка є обов'язковою. А під час тридцятиденного курсу вишколу особливе місце відводиться

саме маскуванню і скритному переміщенню.

Зробити не менше 100 пусків

Більшість часу з сертифікованого курсу військові проводять за сучасними тренажерами. Вони дають змогу не тільки виконувати різноманітні вогневі завдання, а й повністю відчувати себе на полі бою.

– Одним із таких тренажерів є «Сфера», який дозволяє виконувати завдання у 3D реальності. Сюди, до шароподібного приміщення, заходить обслуга і займає вогневу позицію. Двома проекторами по периметру сфери проектується зображення реальної бойової обстановки. Інструктор може обрати як рельєф місцевості (ліс, поле, міська забудова), так і тактичну обстановку (засідка, зустрічний бій, прорив танків). Обслуга саме у таких, максимально наближених до бойової реальності умовах, виконує вогневі завдання і знищує цілі, – зазначив начальник Школи підполковник Микола Ханас.

Загалом за час навчання оператори ПТРК повинні зробити не менше 100 пусків на тренажерах. І з них 85% мають влучити у ціль. Лише після цього їх допускають до бойових стрільб.

Протитанковий комплекс під силу і жінкам

У Школі протитанкової артилерії навчаються розрахунки ПТРК «Стугна», «Корсар» і гармати МТ-12 «Рапіра». Серед кременезних парубків є й молодша сержантка

Яна Гаркава – операторка ПТРК «Корсар». Вона приїхала на навчання з окремої механізованої бригади «Холодний Яр» і у своїй частині є єдиною жінкою-військовослужбовцем на такій посаді.

Пригадую, коли старшина «Пегас» характеризував підопічних, він наголошував: «Це мають бути сильні й витривалі військові, з чудовими фізичними кондиціями. Одна справа носити гвинтівку чи автомат, а тут треба тягати у повній амуніції переносний комплекс. Плюс виконувати інженерні роботи з його встановлення. І все робити швидко, а потім годинами чи днями за будь-якої погоди, на морозі чи у спеку, вичікувати ціль!»

– І справді, ця робота нелегка, але вона мені подобається. Хоча комплекс «Корсар» за габаритами і вагою – не «Стугна», та на двох військовослужбовців у розрахунок доводиться нести: тубус із

виробом – майже 16 кг, пускову установку – 10 кг і станок для неї – 8 кг. Плюс, звісно, інша військова амуніція. Нічого, звикла. Переміщувалася і зі «Стугною». Під час тренувань у частині були й марш-кидки по 10 кілометрів. Витримала! Коли справа подобається, не відчуваєш навантажень. Під час ротації в ООС були спільні тренування з танковими підрозділами. Дуже цікаво. І хоча у мене немає бойових пострілів, я готова до виконання будь-яких завдань, – зазначила операторка ПТРК «Корсар» молодша сержантка Яна Гаркава.

– У Школі дуже цікаво навчатися. Потужна матеріальна база. І курс орієнтований на вдосконалення вузького військового фаху. Тобто, у ньому сконцентровано все важливе для конкретного фахівця.

До кінця року Школа протитанкової артилерії планує зробити ще два набори по 30-40 осіб.

Віталій РУДКОВСЬКИЙ

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

MINISTRY OF DEFENCE
OF UKRAINE

Директор Департаменту
військової освіти і науки
Міністерства оборони України
Володимир МІРНЕНКО:

«САМЕ РІВЕНЬ ОСВІТИ БУДЕ ВИЗНАЧАЛЬНИМ ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ НА ПОСАДУ, ПРИСВОЄННІ ЧЕРГОВОГО ВІЙСЬКОВОГО ЗВАННЯ»

«У ході інституційного аудиту ми власне пересвідчилися у готовності Національного університету оборони України і Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного з 1 вересня наступного року ставити перед собою таке амбітне завдання, як перехід військової освіти на стандарти НАТО»

- Володимире Івановичу, з якою метою провадиться інституційний аудит професійної військової освіти?

- Відповідно до Указу Президента України «Річна програма під егідою Комісії Україна-НАТО на 2020 рік» перед нами стоїть амбітна мета - створити ефективну систему професійної військової освіти. Зважаючи на це, Міністр оборони України наказав ретельно проаналізувати систему військової освіти, щоб з'ясувати, яким чином пришвидшити імплементацію стандартів НАТО у даній сфері, а відтак підготувати конкретні практичні рекомендації для того, аби професійна військова освіта функціонувала на повну потужність.

З цією метою, власне, і була створена експертна група, до складу якої увійшли не тільки українські фахівці, але й іноземні колеги, зокрема зі США, Німеччини, Данії, Канади та Литви.

Закон України «Про освіту» передбачає інституційний аудит військових вишів. Саме цим ми і займаємось нині. Для

того, щоб всебічно оцінити ефективність функціонування вітчизняної військової освіти, потрібно розпочинати аналіз від курсів L-1 (А, В, С) і до курсів L-2, L-3, L-4. Ми повинні зрозуміти, як вони синхронізовані, чи використовуються натівські стандарти, які можливості навчального закладу щодо підготовки військового фахівця, тощо.

- Тож які перші висновки?

- Ми перевірили Національний університет оборони України, де слухачі набувають військову професійну компетентність на курсах L-2 (тактичний рівень), L-3 (оперативний рівень) та L-4 (стратегічний рівень). Оцінювали, насамперед, відповідність освітніх програм вимогам стандарту НАТО «Освіта і підготовка», а також розглянули кадровий менеджмент, процедуру планування занять, питання щодо забезпечення навчального процесу підготовленими науково-педагогічними працівниками. Ми вже визначилися, на якому рівні інструктори мають долучатися до системи професійної військової освіти.

Проаналізувавши роботу курсів L-1B і L-1C у Національній академії сухопутних військ, наша експертна група була приємно вражена якістю підготовки випускників, зокрема курсу L-1C. Офіцери протягом півтори години спілкувалися з міжнародними експертами і продемонстрували неабиякий потенціал індивідуальної підготовки та загальний високий рівень освіти, який дає цей виш.

Сьогодні ми також отримали можливість на власні очі пересвідчитися у спроможності Національної академії сухопутних військ здійснювати підготовку офіцерів штабів батальйону і бригади. Та найголовніше – знаємо, на що треба звернути увагу, аби підвищити якість освіти. По суті, якщо йдеться про ефективність функціонування професійної військової освіти, то це безперечно досягається через співвідношення ефекту і собівартості. Саме ефективна професійна військова освіта дозволяє військовослужбовцю якнайкраще виконувати свої завдання за призначенням.

- Який мотиваційний чинник є у військовослужбовців для того, щоб навчатися на різних курсах?

- Ми пропонуємо запровадити принцип «Навчання протягом життя». Іншими словами, закінчивши академію і маючи ступінь бакалавра, офіцер іде на курси L-1C. А вже на курси L-2 він може потрапити лише за умови, що в нього «за плечима» є L-1C.

Так ось, ми хочемо, щоб після курсів L-2 військовослужбовець отримав сертифікат, у якому будуть прописані кредити загальної магістерської підготовки. 120 кредитів – це загальна магістерська підготовка. Частина кредитів військовослужбовець отримує на курсах L-2, частину на курсах L-3. І це становитиме половину навчання до здобуття ступеня магістра. Лише після того він може вступати до Національного університету оборони України і завершити

отримання вищої освіти рівня магістра. Тільки вчитися буде не два роки як зараз, а лише рік. Словом, принцип «Навчання протягом життя» реалізовуватиметься шляхом поєднання формальної освіти і неформальної (курсів L-1C, L-2, L-3).

До речі, нещодавно опрацьовано орієнтовний каталог посад офіцерського (сержантського) складу, де чітко прописано, який рівень вищої освіти повинен мати військовослужбовець і який рівень професійної військової освіти здобути, аби бути призначеним на конкретну посаду. І це наш кінцевий результат на шляху створення професійної військової освіти.

- Коли розпочнеться підготовка військових фахівців саме за таким принципом?

- На сьогоднішній день Національний університет оборони України, Національна академія сухопутних військ майже готові до реалізації цього проекту. Будемо рекомендувати Міністру оборони України, щоб вже з 1 вересня 2021 року тут розпочалася підготовка військових фахівців, яка буде включати поєднання формальної і неформальної освіти за принципом «Навчання впродовж життя». Щоб кожен офіцер зрозумів: саме рівень освіти буде визначальним при призначенні його на посаду та присвоєнні чергового військового звання.

- Володимире Івановичу, ще минулоріч планувалося, що військова освіта у 2021-му перейде на стандарти НАТО. Чи це реально, враховуючи, що залишається вже не так багато часу?

- У ході інституційного аудиту ми власне пересвідчилися у готовності Національного університету оборони України і Національної академії до такого переходу, переконалися, що це дійсно можна зреалізувати. Можу сказати, що ці заклади військової освіти готові з 1 вересня наступного року ставити перед

собою таке амбітне завдання, як перехід військової освіти на стандарти НАТО.

- Ви ознайомилися із навчально-матеріальною базою Національної академії сухопутних військ, у тому числі польовою. Які ваші враження?

- Академія розвивається, активно впроваджуються у процес навчання новітні технології. Приміром, у Центрі імітаційного моделювання штаби батальйонів працюють за передовими технологіями, за стандартами НАТО. Матеріальна база повністю забезпечує підготовку майбутніх офіцерів. При тому розвивається і будується житловий фонд, створюються нові навчальні аудиторії, закуповуються тренажери. Чудово облаштовані класи дають змогу проводити як індивідуальну підготовку курсанта, офіцера, так у складі груп та підрозділів.

На думку членів експертної групи, Національна академія сухопутних військ у перспективі готова організувати підготовку офіцерів на курсі професійної військової освіти тактичного рівня L-2.

- І останнє, які проблемні питання ще не вирішені?

- Поняття «професійна військова освіта» – це термін стандартів НАТО. На рівні українського чинного законодавства воно наразі неунормоване. У зв'язку з цим виникають певні труднощі, зокрема щодо імплементації стандартів Альянсу і поєднання елементів формальної і неформальної освіти. Зараз ми інтенсивно працюємо із профільним комітетом Верховної Ради України, щоб законодавчо врегулювати це. Слід зазначити, що є вагома підтримка з боку Міністерства освіти і науки України, розуміння від народних депутатів. Тому переконаний, що українські військові будуть вже у найближчому майбутньому навчатися за стандартами НАТО.

**Бесігу вів
Віталій СТЕЧИШИН**

...Кінець липня 2014-го. Починалися бої за Лисичанськ. Завдання, яке отримав екіпаж танка сержанта Богдана Макарова, було наступним: «У складі зведеного підрозділу зайти у Лисичанськ і дістатися до центра міста. Там зустрітися з воїнами 24-ї окремої механізованої бригади й розпочати спільні дії».

ЗА ТИЖДЕНЬ БОЇВ ТАНКІСТ МАКАРОВ НЕОДНІРАЗОВО БУВ ЗА КРОК ДО СМЕРТІ

– Наш танк рушив першим. За нами БМП, а за нею близько 50 добровольців і нацгвардійців, які мали зачищати місто. Швидкість мінімальна, аби не відставала піхота. Ми проїхали близько трьох кілометрів, як нас почали накривати з мінометів. Міни лягали за нами – тобто перед БМП. Вмить бойова машина зупинилася: механік знепритомнів, а навідника посікло осколками. Але ми того не знали й не бачили, що «бежа» стала, а піхота зайняла оборону.

Зв'язку не було ні з ким. Навіть у середині танка він був ніякий. Тож рухалися далі. Я почав крутити командирською баштою. Бачу, у провулку стоїть БРДМ із «сепарами» й чеченами. Вмить по танку запрацював КПВТ. До нього відстань близько 400 метрів. Дав відмашку навіднику, він вистрілив: від БРДМ залишилися одні колеса. А ми продовжили рух.

«Сепари», зрозуміло, не заспокоїлися: вискакують справа-зліва, б'ють по нас із РПГ. Після першого прильоту танк хитнуло. Потім другий, третій, четвертий... У нас зовні у ЗІПі 10 гранат лежало. У навідника із собою були дві «ефки»,

а у мене РГД та «ефка». Зустрівшись з навідником поглядами, узяли гранати в руки. Я тримав їх і думав: якщо танк зупиниться – нам кінець, нас закидають гранатами, а танк дістанеться трофеєм! Приймав рішення: підриватися. Власне тоді і промайнуло перед очима все життя... – пригадує той бій сержант Богдан Макаров.

Війна його застала на посаді командира танка танкового батальйону 51-ї механізованої бригади. Коли оголосили першу хвилю мобілізації, бригада налічувала близько 500 осіб.

– 3 500 мало стати 5000. Тоді у танковому батальйоні було «в живих» 37 осіб з комбатом. 2-ї та 3-ї рот узагалі не існувало. У 1-й танковій – 17 людей. У штаті – лише командири танка й механіки-водії. Навідників-операторів не було, – пригадує тодішній стан батальйону сержант Макаров.

Злагодження частини проходило на Рівненському полігоні. А потім підрозділ перекинули до Чаплинки, а звідти – своїм ходом на Донеччину. Після трагічних подій 22 травня під Волновахою бригада провела ще одне злагодження батальйонних тактичних

груп на «Широкому Лані». А звідти вона знову відбула на війну, в район Рубіжного, Кремінної та Старої Краснянки, що на Луганщині.

Танк сержанта Макарова (до складу екіпажу входили механік-водій солдат Олексій Коляно та навідник-оператор, мобілізований Юрій Боштан). прикривав блокпост на стратегічному напрямку Харків – Луганськ. Як правило, з вечора і до ранку по ньому гатили з 80-х і 120-х мінометів. За ніч бувало до двох десятків прильотів. Удень хлопці могли дещо відпочити, а вночі чергували, спостерігаючи за дорогою. Так, під постійними обстрілами, майже місяць і провели на блокпосту.

Рубіжне відбили без жодного пострілу. А перед Северодонецьком почалося...

– Командиром блокпоста спочатку був капітан Плужник. А потім – начальник ППО бригади підполковник Спасьонов, який безперечно вберіг мене від двох смертей. Та про це згодом, продовжив Богдан Макаров.

– 18 липня нам надійшов наказ рухатися у складі 1-ї штурмової групи на Рубіжне. Насе-

лений пункт відбили без єдиного пострілу. Коли почали висуватися, «сепари» відійшли до Северодонецька. Ми за ними. На околиці міста у Воеводівці зупинилися. Почали окопуватися за 600 метрів від ворога. Спека була неймовірна. Лишень скинув бронезилет, як чую – міна летить. Окопів ще не було і всі кинулись хто куди... Механік на броні був і швидко заскочив усередину. Я – до люка, а міна над самою головою просвистіла і впала за 5 метрів. Осколки по металу заклацали. Заліз у танк і чую, що по спині щось тече. Виявилось, що осколок тільки подряпав мене і застряг в коробі з набоями. Доволі великий, я його досі зберігаю на згадку.

Це було перше бойове хрещення Богдана. А вже наступного дня для зведеного підрозділу розпочалася активна бойова фаза. Було поставлено завдання знищити ворожий блокпост, який перекривав в'їзд у Северодонецьк. О п'ятій ранку екіпаж відпрацював по противнику. Спочатку знищили ворожу БМП, а потім осколково-фугасними снарядами розбили доти-дзоти. Вистачило восьми снарядів.

...З того бою не повернулося сім чоловіків

– А далі зведеному підрозділу наказали рухатись на Лисичанськ. Підїхали до міста, а там автомобільний міст довжиною

метрів з п'ятдесят. Одразу за ним – ворожий блокпост. Ми відпрацювали й почали рухатися мостом. Підїжджаємо майже до кінця, як «сепари» підривають його перед нашим танком. Добре, що механік зреагував і зупинився. Наказую їхати назад. Та невдовзі уперлися у нашу техніку, що скупчилася на мості. Виліз назовні, щоб розрулити ситуацію. Ось тоді, коли переходив від БМП до МТЛБ, мало не загинув від гранати АГС. Вдруге пощастило! – констатує Богдан.

Особовому складу наказали окопатися та закріпитися. А через день екіпажам Макарова та БМП

наказали «прогулятися» у центр Лисичанська.

– ...По нас знову влучають з РПГ. Я кричу механіку-водію: «Олексій, стій! Відступаємо!». Він починає рух назад. Противник веде шалений вогонь, у тому числі з РПГ. Та нам вдається розвернутися і на повному ходу мчати до своїх. Зупинилися біля БМП, де відстрілювалася піхота. Почали і самі вести вогонь на ураження, знищивши три мінометних розрахунки, чимало живої сили. Та бій не вщухав. Ворог шаленів і ми опинилися в засідці. У нас залишався один короб з патронами й кілька кумулятивних снарядів, –

продовжує Богдан.

Зв'язку з командиром не було, боєкомплект майже вичерпався, тож Макаров виліз з танка й запитав офіцера, що робити. Підполковник Спасьонов наказав розвертати танк, забрати «200-х» та «300-х» і відступати. Саме у цей час за 10 метрів від них розірвалася міна.

– Мене ударною хвилею відкинуло. Коли отямився, враження

було таким, наче правої сторони тіла немає. Обмацав себе – наче все на місці. Це згодом з'ясував, що три осколки тоді прийняли «бронік», а чотири увійшли у праве плече. Коли ж роздивився, бачу, що полковник Радієвський з пробитою головою доходить, а підполковник Спасьонов тримається за ногу. Піднімаюсь, щоб побігти до танка, а офіцер кричить: «Не думай! Снайпер працює!» І ми з ним удвох, підтримуючи один одного й відстрілюючись, почали відходити дворами. На той момент уже було два загиблих і осіб 10 поранилих, – пригадує той бій співрозмовник.

На жаль, під час відходу Спасьонова прошила кулеметна черга. Макарова врятував від кулі кут будинку. Його вчасно підхопили добровольці й доправили до своїх.

– За метрів 300 до наших чую якийсь гуркіт і брязкіт. Дивлюся, танк мій їде і горить. Чим могли загасили. Згодом дізнався, що міна влучила у башту. Юру тоді добряче контузило, – розповідає Богдан. – З цього бою не повернулося 7 славних синів України. Зокрема і начальник

ППО 51-ї бригади підполковник Василь Спасьонов. Завдяки йому і янголу-охоронцю я й залишився живий. До речі, цей бій тривав півтори години, а здалося, наче цілий день.

З плеча Макарова лікарі згодом видалили три осколки. А один і досі там, як кажуть, на згадку. За ті бої його екіпаж нагороджений орденом «За мужність». Після лікування танкіст повернувся до частини й добився призначення на бойову посаду – командира танка. Пройшов з бригадою Мар'їнку, Красногорівку, Щастя, Станицю Луганську. А у 2017-му вступив до Національної академії сухопутних військ на спеціалізацію «управління діями танкових військ». Нині навчається на четвертому курсі. Тож невдовзі стане офіцером і очолить танковий взвод.

Нещодавно у Луцьку, під час урочистої церемонії нагородження орденом «Народний Герой України», сержантові Богдану Макарову вручили срібний тризуб!

Ігор МАХНО

БОЙОВІ РОЗРАХУНКИ ПТРК «ДЖАВЕЛІН» ГОТУВАТИМУТЬ УКРАЇНСЬКІ ІНСТРУКТОРИ

Американські військові інструктори Об'єднаної багатонаціональної групи підготовки – України (JMTG-U) провели курс навчання для вісьмох українських військових інструкторів Міжнародного центру миротворчості і безпеки Національної академії сухопутних військ щодо підготовки бойових розрахунків протитанкових ракетних комплексів «Джавелін». Наприкінці навчання українські інструктори отримали відповідні сертифікати від американських колег та сертифікати Школи протитанкової артилерії НАСВ.

– Щороку декілька бригад Збройних Сил України проходять підготовку в нашому Центрі в межах програми JMTG-U, – розповідає начальник відділу підготовки артилерійських підрозділів МЦМБ підполковник Олександр Юрченко. – У цих з'єднаннях з'являються підрозділи, на озброєнні яких є ПТРК

«Джавелін». Бойові розрахунки «Джавелінів» опановують свій фах на спеціальних курсах. Але на цьому їхній вишкіл не припиняється. Коли протитанкісти з бригадами навчатимуться у нашому Центрі – від наших інструкторів вони збагатяться найновішими знаннями щодо роботи з комплексами. Інструктори постійно спілкуватимуться з американськими колегами, перейматимуть їхній досвід і ділитимуться новими знаннями з військовослужбовцями підрозділів ПТРК «Джавелін» з українських бригад.

Навчання інструкторів тривало на базах Міжнародного центру миротворчості і безпеки та Школи протитанкової артилерії. Донедавна у Школі готували «мисливців» за танками за сімома напрямками: застосування ПТРК «Стugna-П», «Корсар», «Фагот», «Метис», ПТРК, базовані на рухомих засобах «Штурм-С»,

«Конкурс», протитанкова гармата МТ-12 «Рапіра».

– Цього року ми почали підготовку курсантів за восьми напрямом – застосування ПТРК «Джавелін», – зазначив начальник Школи протитанкової артилерії підполковник Микола Ханас. – У нас є все необхідне: тренажери, добре підготовлені власні інструктори й відповідна матеріально-технічна база.

Владислав НАЗАРКЕВИЧ
Фото сержанта ЗС США
Грегори ГЛОСЕРА

ТАНКІСТИ Й ПІХОТИНЦІ ЗМАГАЛИСЯ ЗА ЗВАННЯ НАЙКРАЩОГО ВІДДІЛЕННЯ

– Таке змагання проводимо вперше, – розповідає начальник факультету бойового застосування військ Національної академії сухопутних військ полковник Олександр Тимошук. – Залучаємо до нього третьокурсників, які у майбутньому стануть командирами танкових і піхотних підрозділів. Змагання складається з трьох етапів: подолання «смуги розвідника», виконання вправ стрільби та здійснення маршу і надання першої меддопомоги.

«Смугу розвідника» побудували торік для Навчального центру розвідки, який входить до складу Академії. Її довжина – 1200 метрів. На цій дистанції облаштовано 26 перешкод. Усі вони різні, дуже складні й розвивають навички військових: силу, витривалість, швидкість, координацію рухів, злагодженість підрозділу. Тут є драбини, канати й мотузкові сітки заввишки шість метрів. Аби їх здолати, слід позбутися страху висоти. Є довгі підземні тунелі, заплутані лабіринти темних приміщень з шумовими гранатами на розтяжках, колодязі й

стіна, заввишки у два з половиною людських зрости. Здолати її самотужки нереально. Це можливо, коли всі у команді допомагають один одному. Є містки зі стовбурів дерев над глибокими ровами, із високим ризиком втрати рівноваги й падіння в яму.

– Без належної фізпідготовки подолати смугу неможливо, – зазначає старший керівник змагання на цьому етапі підполковник Дмитро Опалак. – Курсанти виконують завдання з особистою зброєю, у засобах захисту: бронезилеті та шоломі. Та є ще одна річ: майбутні офіцери швидше та успішніше проходять смугу саме у складі підрозділу й під час змагань. Спрацьовує відчуття обов'язку перед групою. Невдача одного – це невиконання завдання відділенням. Тож кожен курсант відкидає всі страхи, діє на межі сил. Це виховує у хлопців особливий командний дух партнерства та взаємопідтримки.

Заняття з подолання «смуги розвідника» з курсантами почали проводити ще пів року тому. З кожним днем вони витрачають менше часу на проходження всіх

її елементів. Наразі 1200 метрів з 26 перешкодами – в середньому за 25 хвилин.

– У Збройних Силах України є спеціальні смуги перешкод у морських піхотинців, десантників, спецпризначенців, розвідників і навіть фахівців протитанкових ракетних комплексів. Але наші вихованці: танкісти, піхотинці – теж достойні воїни і володіють унікальними навичками. Прагнемо, аби вони ставали сильнішими, витривалішими, спритнішими. І відчували, що за рівнем індивідуальної підготовки не поступаються морпіхам чи десантникам. Ми готуємо впевнених у собі командирів, які мають перемагати у бою, – наголосив полковник Олександр Тимошук.

Після «смуги розвідника» відділення прибувають на спеціальну ділянку для вогневих вправ. Тут оцінюється не тільки влучність, а й управління вогнем командиром відділення. Далі – стрімкий марш на 1200 метрів і наприкінці – надання першої медичної допомоги умовно пораненому побратиму.

– Курсанти мають визначити характер поранення, надати якісну допомогу, наприклад, накласти турнікет, швидко і правильно евакуювати пораненого з поля бою, – розповідає старший викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін підполковник Володимир Петриця. – Цього військові вчаться з першого курсу. Наше завдання полягає у тому, щоб в екстремальних ситуаціях вони діяли автоматично, не розгублювались і не гаяли часу. Наразі курсанти демонструють свої навички і, як правило, діють безпомилково.

Подібні змагання – ефективний спосіб підготовки лідерів, вважають викладачі.

– Пишаюся своїми курсантами, – підсумував полковник Олександр Тимощук. – На сто відсотків упевнений: це найкращі воїни, які будуть гідними командирами і зможуть вести за собою колектив, виконуючи поставлені завдання.

Владислав НАЗАРКЕВИЧ

У ПОСАДІ КОМАНДИРА БАТАРЕЇ

У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки відбувся польовий вихід курсантів Національної академії сухопутних військ. Серед 900 майбутніх офіцерів, які вдосконалювали практичні навички, були понад 400 вихованців факультету ракетних військ і артилерії видового військового вишу. Зокрема, третьокурсники спеціалізації «Управління діями підрозділів наземної артилерії» на посаді командирів артилерійської батареї виконували вогневі завдання штатним артилерійським пострілом.

– Відбулися планові заняття з підготовки елементів бойового порядку, командно-спостережних пунктів, вогневих позицій, ведення вогню. У ході оборонного бою командири батарей виконували вогневі завдання штатним артилерійським пострілом, – розповів старший керівник стрільби полковник Сергій Кохан.

Як зазначив офіцер-артилерист, для економії ресурсів під час виконання вогневих завдань використовувалися 82-мм міномети і димові міни. Вони імітували роботу штатної артилерійської батареї Д-20 і Д-30. Власне, курсанти на посадах коман-

ПІЛОТНИЙ ПРОЕКТ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ

дирів батареї виконували вогневі завдання із закритої вогневої позиції, коректували вогонь, здійснювали пристрілку, переходили до стрільби на ураження.

– На вогневій позиції мінометної батареї, де були підготовлені міномети для ведення вогню із закритої вогневої позиції, ми розгорнули пункт управління старшого офіцера батареї. З навчальною метою створили три варіанти цих пунктів, кожен з яких дає можливість майбутньому офіцеру повністю зрозуміти суть роботи старшого офіцера батареї та командира другого вогневого взводу на закритій вогневій позиції в залежності від ведення бойових дій. Таким чином, ми вчимо курсантів діяти по-бойовому, за різних обставин, які виникають на полі бою, із застосуванням досвіду артилерійських підрозділів у зоні АТО/ООС, – зауважив полковник Сергій Кохан.

За словами третьокурсника Миколи Поленева, перед польовим виходом курсанти ретельно теоретично вивчали управління діями артилерійських підрозділів, стрільбу і управління вогнем, тактику, інші спеціальні дисципліни. А під час польового виходу ці теоретичні знання вони закріпили у ході виконання різноманітних завдань на вогневих позиціях і на КСП підрозділу.

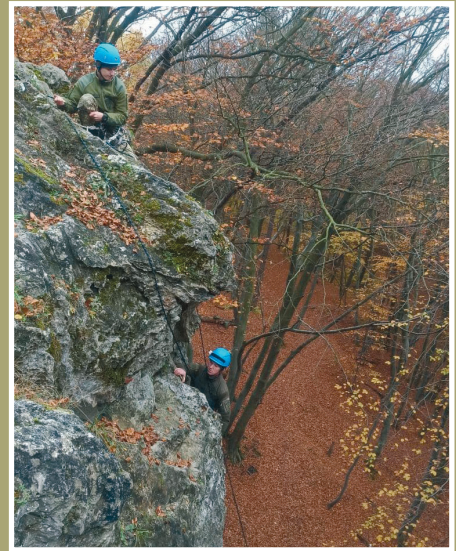
– Що стосується стрільби з міномета, то тут не має нічого складного у самому механічному процесі. Інша справа – у ролі керівника зробити потрібні розрахунки. Необхідно досить багато часу на обчислення установок для стрільби, підготовку вогневої позиції, розгортання пунктів спостереження, прив'язки до місцевості тощо, – додав курсант Микола Поленев. – Міномет – досить ефективна зброя і дуже маневрена, може уражати цілі за навісною траєкторією, але для влучного попадання в ціль потрібні точні розрахунки. Власне, у «полях» ми тренуємось це робити!

Василь ПАЛІЙЧУК

Для курсантів випускних курсів, які після завершення навчання у Національній академії сухопутних військ планують продовжити свою подальшу офіцерську службу у гірсько-штурмових військових частинах ЗС України, впродовж двох тижнів було проведено перший етап пілотного проекту з гірської підготовки.

Спершу з курсантами було проведено теоретичну частину курсу в пункті постійної дислокації, а згодом вони мали змогу практично відпрацювати техніку та засоби подолання скельного рельєфу, зокрема, організацію спуску та підйому по вертикальних перилах та зняття їх на одному зі скельних масивів на околиці Львова. Окрім цього, учасники заходу відпрацювали налагодження переправи за допомогою системи ПОЛІСПАС.

Під час наступних етапів гірської підготовки заплановано практичне сходження на гори Говерла та Петрос, що у Рахівському районі Івано-

Франківської області, а також скельна підготовка на масиві «Скелі Довбуша», що на Львівщині.

Варто зазначити, що захід відбувся за сприяння Відокремленого підрозділу «Федерації альпінізму і скелелазіння України» у Львівській області. А після успішного завершення підготовки курсанти отримають спортивний розряд «Альпініст України».

ЗАВДАННЯ: ЗНИЩИТИ «УДАРНИЙ КУЛАК»

У юності захопленням Володі були професійні танці. Пізніше він здобув освіту вчителя інформатики. Мабуть, саме тому у його командирських тактичних побудовах завжди присутні артистизм і філігранність дій. У поєднанні з міцними знаннями, бойовим досвідом, вмінням вести за собою людей та особистою хоробрістю це для вороженьків – суміш моторшна...

Наша розмова відбулась кілька років тому, на Світлодарській дузі після мого повернення з нульових позицій на КСП батальйону Гринюка. Поспілкуватися змогли тоді, коли кількагодинна стрілокотня та гранатометні вибухи вже майже вщухли.

– Володю, звідки у мережах узялися цифри, що ти власноручно знищив 70 бойовиків і кадрових російських військових, 3 одиниці бронетехніки, ще й полонив зграю їхніх вояків?

– Підрахунки не мої, але вони правдиві. Чесно кажучи, точну кількість особисто знищених мною одиниць противника мені самому визначити важко. Розумієте, найсерйозніші наші бої

були швидкоплинними, коли тактична обстановка змінювалась щогодини. Не до підрахунків було. Приміром, Логвинове ми взяли тільки з третьої спроби й відразу відступили на старі позиції. Силами ротної тактичної групи це село ми все одно б не втримали, та й не ставили це собі за мету.

Переді мною стояло завдання знищити «ударний кулак», який там формував ворог. Проте, за даними розвідки вищого штабу, моя рота «офіційно» поклала там 183 бойовики. У цьому бою і я «палив» танки власноручно. Мій гранатометник, побачивши російську «сімдесятдвіку», закликав на місці. Я вихопив у нього з рук РПГ-7 з боекомплектom, швидко зробив два постріли. Першим влучив під башту танка, другим, осколковим, відсік піхоту.

Мені ще пощастило – у цього танка була неактивною гармата, ствол дивився вниз-набік. Далі пробираємося, бачимо – другий танк стоїть на позиції, підбили і його. Потім спалили третій. Навіть не дивились, чи вибігав хтось із нього, чи ворожий екіпаж

згорів разом із ним.

Немає у нас до цих людей жодного жалю. Адже вони прийшли на нашу землю вбивати українців. І з кожним полеглим нашим солдатом ми знищували їх дедалі безжалісніше. Інакше було з полоненими. Строковики з Росії, які спочатку розповідали баечку про «заблукали», потім самі просили залишити їх у нас, щоб вижити. Були й «безстрашні та відчайдушні» кадірівці, які у полоні відразу ставали дуже вихованими та чемними. Ми не тримали їх у себе довго, передавали далі.

– То був твій найважчий бій?

– Один з кількох, але він, скажімо так, найцікавіший у тактичному сенсі. Спершу ми спробували взяти Логвинове двома ударними групами на бронетехніці – не вийшло. На додаток втратили два танки, один з яких був приданий мені. Його екіпаж, на жаль, не вижив. Ми відійшли, проаналізували ситуацію, і в мене визріло рішення – атакувати пішим порядком! Я взяв із собою у головну групу кількох розвідників, змінив

бойовий порядок наступу підрозділів, відтак почав третю атаку. Для «орків» наші піші дії були, як грім посеред ясного неба. Вони запанікували, почали розбігатися. А ми, тим часом, увірвалися на їхні позиції, як кажуть, на їхніх же плечах...

...Володимир так описує цей бій. Бойовики підстергли момент, коли придані його роти танки відійшли у тактичний тил перезарядитись, та рушили у контрнаступ. Офіцерові довелося приймати вкрай нетрафаретне рішення: на чолі з ним та розвідником на позивний «Гібон» двадцять шість підлеглих пішли «лоб у лоб» проти... більше двох сотень ворогів! Як стверджує Гринюк, він розраховував тільки на специфіку психології бою: «якщо противник тебе контратакує, це означає, що він має перевагу».

Спрацювало. Контратака захлинулася, а українці втримали позиції. Тим більше, що вчасно підійшло наше підкріплення. А майбутній Герой України під завісу бою отримав у ділянку хребта сніп гранатних уламків. Два з них після низки операцій хірурги так і не змогли видалити. Ще у Володимира у різний час було 3 контузії: у Дмитрівці після обстрілу «Градів», під Луганським від вибухів снаряда з САУ та протитанкової гранати. Осколки останньої посікли йому обидві ноги, однак він залишився у

строю і ці поранення «в особистий рахунок» не бере.

Був у Гринюка ще один бій, уже після повернення у стрій, у селі Рідкодуб, яким він пишається. Підрозділ отримав завдання: доправити на один з оточених противником опорних пунктів сусідньої бригади боєкомплект. Коли ж рота дісталася вказаного місця, виявилось, що сусіди завантажені боеприпасами під зав'язку, однак вкрай деморалізовані й тому небоєздатні.

За дев'ять годин під щільним ворожим вогнем мотопіхотинці Гринюка витягнули з оточення 106 побратимів з сусідньої бригади. При цьому двоє військо-

виків загинули й семеро отримали поранення. А через дві доби бригадна розвідка доповіла про знищених ротою у тій операції 176 ворогів...

Про своє представлення до звання Героя України Володимир дізнався у Києві, коли був на реабілітації, за дві години до вручення «Золотої Зірки». Та командир батальйону його збентежив ще однією звісткою – вручати «Зірку» буде особисто Президент України. Володимир каже, що розхвилювався тоді більше, аніж у бою...

Віктор ШЕВЧЕНКО

КРІЗЬ МІННІ ПОЛЯ

У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки вихованці факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення відшліфовували на практиці свої теоретичні знання.

Як розповів начальник факультету полковник Ігор Горчинський, упродовж трьох тижнів на навчально-польовій базі вишу майбутні офіцери-інженери відпрацьовували практичні питання зі спеціальних інженерних дисциплін, вибухової справи, інженерних загороджень, машин інженерного озброєння, фортифікації і маскування.

– Це плановий польовий вихід після вивчення теорії у пункті постійної дислокації. Майбутні офіцери інженерних підрозділів навчаються на основних зразках інженерного озброєння й військової техніки. Зокрема, шляхопрокладачі БАТ-2, машини для відриття котлованів МДК-3, бурильно-грунтова машина БГМ-1, інженерна машина розгородження ІМР-2М тощо, – розповів офіцер.

На запитання: «Що загалом відрізняє підготовку їхніх фахівців від, скажімо, піхотинців чи танкістів?» Ігор Володимирович зазначив, якщо танкісти вчать три основні види озброєння (танки Т-64, Т-72, і теоретично Т-80), а піхотинці БМП та БТРи, то майбутні офіцери-інженери мають знати понад десять видів інженерних машин. Окрім згаданих вище, це інженерна розвідувальна

машина ІРМ-2, важкий механізований міст ТММ-3М1, установка розмінування УР-77, плаваючий транспортер ПТС-2, понтонний парк ПМП-М, паромна мостова машина ПММ-2М, гусеничний мінний загороджувач ГМЗ-3. Крім того, автокрани різної вантажопідйомності, інженерні електростанції і навіть лісопилна пилорама ЛРВ-1.

– Тож, багаж знань, який повинні отримати мої підопічні, дуже великий. А практичні заняття – найкращий досвід! – зазначив полковник Ігор Горчинський.

Відтак, на окремих ділянках полігона все гуділо, здригалось і навіть вибухало...

– Приміром, під час практичного заняття з дисципліни «Інженерні загородження» ми вчилися прокладати проходи крізь мінні поля противника перед переднім краєм оборони, – розповів курсант Сергій Княжкевич. – Робили це за допомогою детонуючих шнурів із використанням електропідривної станції. У районі операції Об'єднаних сил ми, використовуючи ці засоби, теж знешкодували вибухонебезпечні предмети та облаштовували укриття для техніки й особового складу.

На іншому навчальному місці

курсанти рили траншеї за допомогою полкової землерийної машини ПЗМ-2.

– Тут практично вивчаємо тему «Окопи хибних позицій і фортифікаційних споруд». Облаштовуємо позиції для стрільби з автоматичного гранатомета АГС-17, кулемета, гранатомета, іншої стрілецької зброї. Готуємо окопи і для бойової техніки, – розповіла молодша сержантка Діана Широцька. – Основний обсяг земляних робіт виконуємо із використанням засобів механізації, а доводять усе до встановлених розмірів курсанти вже вручну.

Для чого хибні позиції та про їхню специфіку розповів курсант Олександр Стрілець.

– Фальшиву позицію, що імітує бойову військову техніку, також обладнують кутовим відбивачем і тепловим імітатором, які створюють ілюзію перебування озброєння на позиції. Коли противник розпочне вогневе ураження по хибних позиціях, наші артилеристи вмить його засікають і завдають удар у відповідь. Ось для чого створюють ці імітації. До слова, для облаштування такої позиції потрібно близько півтори години, – пояснив курсант.

Ірина ШУМИК

Фото

майора Василя ПАЛІЙЧУКА

«ПРОШУ, НЕ ВІДДАВАЙТЕ СВОЇ СВОБОДУ Й ПРАВА ЧЕРЕЗ ПАНІКУ ТА СТРАХ. ПОТІМ ЇХ ДОВЕДЕТЬСЯ ПОВЕРТАТИ КРОВ'Ю»

«Моя мрія – загинути як Прабатьки. У полі, над головою – блакить, в ногах – чорнозем. У руках – зброя, в душі – полегкість. І хай клюють ворони тіло, байдуже»

Ці слова належать Героєві України лейтенанту Тарасу Матвіїву. Йому було лише 31...

Командир взводу окремої механізованої бригади імені Короля Данила, тоді ще молодший лейтенант Тарас Матвіїв героїчно загинув близько 20-ї години десятого липня неподалік села Троїцьке, Попаснянського району Луганської області. Під час мінометного обстрілу російсько-окупаційними військами в один з бліндажів його взводного опорного пункту потрапила міна. Тарас, ризикуючи життям, врятував двох своїх військовослужбовців, а сам загинув.

Наприкінці жовтня на подвір'ї Троїцької школи відбувся урочистий ритуал вшанування пам'яті офіцера й відкриття на його честь меморіалу. Серед учасників були батьки, односельці, військовослужбовці бригади, побратими, нинішній і попередній командири Королівської бригади,

друзі, наречена Ольга, яка так і не стала Тарасовою дружиною.

Він був прекрасним сином і справжнім патріотом

– Це наш єдиний з дружиною син, виховували його у любові, вчили поважати старших, шанувати рідних і близьких, розуміти, що Україна – Батьківщина, – розповідає про сина, ледь стримуючи емоції, батько Тарас Григорович. – Дитинство було як у всіх: спорт, футбол, школа. А потім – навчання на факультеті журналістики в університеті імені Івана Франка. Працював

на різних телеканалах у Києві. З початком буремних подій на Майдані був серед його учасників від першого й до останнього дня. Після Майдану взявся за волонтерство, їздив у Піски до добровольців. Побачив, що там і як на війні, пішов воювати.

Це я тепер знаю. А тоді Тарас нам з матір'ю правди не сказав. Свою тривалу відсутність пояснював постійними відрядженнями і роботою як журналіста. Згодом зізнався і сказав, що піде до війська. Пішов на офіцерські курси у Національну академію сухопутних військ і, отримавши після завершення навчання звання «молодший лейтенант», прийняв взвод у 24-й бригаді, яка тоді виконувала бойові завдання у Мар'їнці Донецької області. Згодом частина повернулася на ротацію. Він побув з нами вдома, потішив трохи і знову на полігон, потім на Донбас, востаннє, на жаль.

Звістку про його загибель мені телефоном переказала дружина. Я тоді перебував у відрядженні за кордоном. Ті секунди перетворилися на години і дні, я пам'ятаю їх донині й пам'ятатиму все своє життя. Він був прекрасним сином, чудовою людиною і справжнім патріотом. Ми пишаємося своїм сином! – розповів батько і наголосив, що їхній Тарас поклав життя за Україну і висловив вдячність усім бойовим побратимам, друзям за пам'ять про сина.

Солдат живий, допоки про нього пам'ятають

– Це війна, а на війні, на жаль, бувають втрати. Лейтенант Тарас Матвіїв, виконуючи бойове завдання, виявив мужність, відвагу та відданість військовому

обов'язку. При цьому він врятував від загибелі своїх побратимів, – сказав у промові командир бригади полковник Сергій Поступальський. – Солдат живий, допоки про нього пам'ятають. А біль від втрати залишається назавжди. Учні та дорослі тепер, йдучи до школи чи повз будівлю, бачитимуть свого Героя і шануватимуть пам'ять про тих, хто захищав і захищає нині мир і спокій в їхніх домівках.

**Так і сказав:
«Армія – це моє!»**

– Тарас був особливою людиною, такі трапляються один на 10 тисяч, – каже Володимир Гаврон, який потоваришував із загиблим 1 грудня 2013 року на Майдані, хоча вирости в одному будинку у Жидачеві. – Тоді весь Майдан злився в суцільний потік і він вів колону разом з В'ятровичем і Соболевим. Тарас був третім у голові колони. Після ми здружились і до 10 липня 2020 року постійно тримали зв'язок.

Він був мені як син, як вчитель, як батько. Його шлях до війська був довгим. З початком війни ми волонтерили, робили багато добрих справ. Крім допомоги добровольцям, військовим частинам і підрозділам, організували й проводили військові вишколи, де готували дорослих і молодь до збройної боротьби на передовій.

Після того Тарас став депутатом районної ради. Ми боролися проти корупції, несправедливості, блюзнірства та кумівства. Він багато робив, багатом кісткою в горлі став. Після того, як повоював добровольцем на фронті у Пісках, він повернувся додому і сказав, що піде за контрактом у Збройні Сили

далі воювати солдатом. А ми з друзями пояснювали: «Тарасе, з твоїм розумом і здібностями ти мусиш стати офіцером». І він став ним. Коли повернувся зі Сходу після своєї першої ротації сказав: «Армія – це моє!»

«Я пишаюся, що у моєму житті була така людина»

Головний сержант взводу старшина Роман Вискюк був правою рукою командира на ВОПі. Він один з двох військовослужбовців, яких тоді, 10 липня, врятував командир.

– Почався мінометний обстріл наших позицій. Я був саме у бліндажі, коли у нього влучила міна. Поряд було ще двоє хлопців. У мене почало паморочитися в голові від густого та їдконого диму, інший вже знепритомнів, третій намагався знайти вихід і щось кричав. Тоді Тарас прийшов нам на допомогу. Першим витягнув непритомного, потім мене врятував, третій зміг вийти сам. Далі командир рушив до інших позицій, по яких ворог вів прицільний обстріл. У цю мить за два метри від нього прилетіла міна 120-го калібру – і від множинних осколкових поранень він загинув. Це велика втрата для нас, для бригади, для війська і для України. Я пишаюся, що у моєму житті була така людина, – зазначив старшина.

По периметру меморіалу Герою України лейтенанту Тарасові Матвіїву батько, наречена, бойові побратими, друзі та командири висадили сім дерев, які ростимуть тут віднині, разом зі школярами села Троїцьке.

Спочивай з миром, Герою! Слава Україні! Слава її захисникам!

Андрій АГЄЄВ
Фото автора

«АКТИВНУ СТАДІЮ БОЙОВИХ ДІЙ МІЙ ПІДРОЗДІЛ ПЕРЕЖИВ БЕЗ ВТРАТ»

У свої 27 років майор Роман з позивним «Саян» уже командир 1-го артилерійського дивізіону 40-ї артилерійської бригади імені Великого князя Вітовта.

Роман родом з Луцька, там він закінчив Волинський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою. Вступив до Академії сухопутних військ на факультет ракетних військ і артилерії, обравши спеціальність «наземна артилерія».

У 2014-му Роман був на 3-му курсі. Тоді для нього та його одногрупників не те що дні, хвилини перетворювалися у вічність.

– Ми весь час стежили за подіями на Сході держави: переглядали сюжети по телевізору, читали новини на різних сайтах, у соцмережах. Хотіли якнайшвидше приєднатися до наших побратимів, але старші офіцери повторювали: «Встигнете ще повоювати, а користі з вас буде більше, коли довчитесь», – пригадує Роман. – З нами почали проводити більше практичних занять на полігоні, вправ

зі стрільби. Став у пригоді досвід бойових дій: до нас приходили викладачі, які брали участь в АТО, офіцери-випускники Академії розповідали, що коїться на Донбасі.

А вже 28 лютого 2015-го у зв'язку з особливою ситуацією в Україні в Академії сухопутних військ відбувся достроковий випуск. І молоді офіцери без відпусток і зайвих святкувань 1 березня розіхалися по військових частинах, куди отримали призначення.

Під час розподілу «Саян» обрав 55-ту артилерійську бригаду, що дислокується в Запоріжжі.

– Після прибуття нас розмістили у дивізіоні артилерійської розвідки. Ми рвалися в бій. Довго чекати не довелося. Десь через 2 тижні, одразу після лейтенантських зборів, ми відбули у складі підрозділу виконувати завдання неподалік Маріуполя, – розповідає командир.

Якраз у той час формувалася 40-а артилерійська бригада в місті Первомайськ Миколаївської

області. І з огляду на те, що молоді офіцери ще не обжилися на новому місці у Запоріжжі, їх перевели до новоствореної бригади. Тож після виконання завдань у Маріуполі воїни поверталися вже до Первомайська.

– Артилерійським вогнем ми підтримували наші сили та засоби у секторі «М». Тоді ще всі вчилися, але вже не за партами і не на навчальних полігонах. Варто зазначити: навчалися дуже добре, – пригадує «Саян». – Так сталося, що мені достроково присвоїли чергове військове звання «старший лейтенант», а вже за місяць довелося приймати посаду командира батареї.

Основним завданням бійців була підтримка механізованих підрозділів, які обороняли передові позиції, вогнем з артилерії, а також знищення мінометних артилерійських батарей, живої сили противника, командних пунктів та важкої техніки. І хоча новітньої техніки підрозділ «Саяна» не мав, проте, наявне озброєння завжди перебувало у

справному стані, а також не було втрат серед особового складу. Можливо через це, вже за рік після того, як офіцер прийняв батарею, а саме 1 вересня 2016 року, він отримав дострокове звання «капітан».

Тоді ж Роману запропонували посаду начальника штабу дивізіону, але він відмовився, бо не хотів залишати побратимів.

– Активну стадію бойових дій мій підрозділ пережив без втрат та пораних лише завдяки швидкості, точності розрахунків та злагодженості колективу. А ще треба не боятися ухвалювати рішення, – впевнено стверджує Роман. – Пригадую, як одного разу ми зосередились у районі очікування. Була мертва тиша, як я раптом почув неподалік у посадці коректування вогню. На той час у нас не було пристроїв нічного бачення, тож достеменно знати, хто там працює – ворог

чи свої, я не міг, але ризикувати життями підлеглих не мав права. Тож, узявши до рук стрілецьку зброю, рушив прочісувати посадку. Робив це по верхньому зрізу, щоб припинити дії підрозділу, який здійснював коректування вогню артилерії.

Посада начальника штабу дивізіону «наздогнала» офіцера у 2018 році. Після 8 місяців бездоганної служби 23 серпня 2019-го Роман став командиром 1-го артилерійського дивізіону, а 24 серпня 2019 року отримав чергове військове звання – «майор». Щойно молодий командир прийняв посаду, його підрозділ у складі частини вирушив у район операції Об'єднаних сил задля виконання завдань за призначенням.

Серед підлеглих «Саяна» чимало військових старших і за віком, і за званням, але це ніколи не було проблемою, адже вони знають, що комдив ніколи

не вимагатиме того, що сам не зможе зробити.

– Я жодного разу не пошкодував про свій вибір стати військовим. Єдине, що засмучує – це розлука з коханою дівчиною Анютою, адже на особисте життя часу майже не залишається. Але така вона доля воїна, – щиро зізнався Роман.

Формула успіху молодого командира та його підрозділу доволі проста: хоча нині застосування артилерії заборонено Мінськими угодами, бійці мають постійно тренуватися та набувати практичних навичок, бо саме від їхньої влучної роботи багато в чому залежить міць оборонних рубежів. Тож усі як один артилеристи дивізіону «Саяна» за першим наказом готові повернутися у район операції Об'єднаних сил.

Наталія ЗАДВЕРНЯК

«МОНОЛІТ» – КУРСАНТСЬКИЙ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛ, ЩО РУЙНУЄ РОСІЙСЬКУ БРЕХНЮ ТА ПРОПАГАНДУ

«Вітаю тебе, друже! Якщо ти читаєш ці рядки, тоді тобі не байдужа Україна і ти звернуся за правильною агресією! На цьому каналі ти побачиш новини про Україну, пересвідчишся у тому, якими вони є насправді. Також дізнаєшся чимало цікавої та важливої інформації про захисників нашої Батьківщини та вітчизняне військо. Не залишайся осторонь правди та справедливості, будь з нами й не забувай порадити цей канал своїм друзям, рідним та близьким».

Таке коротеньке вітання-анонс започаткувало бренд курсантського проекту Monolith.UA (<https://t.me/monolithua>), який створили вихованці Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у мережі Telegram, аби протидіяти російській пропаганді та брехні.

Протидія нелетальному впливу противника – компетенція, необхідна кожному військовому

– Таким чином курсанти нашого навчального закладу долучилися до міжнародного проекту Peer-to-Peer (колегіальне навчання), аби протистояти російській пропаганді та дезінформації, – розповів його координатор у виші – керівник пресслужби Національної академії сухопутних військ підполковник Антон Миронович. – Організований цей проект та набуває свого поширення під егідою компанії EdVenture Partners (EVP).

Загалом учасниками проекту є десять майбутніх офіцерів із різних факультетів, спеціальностей та курсів навчання. Серед них – майбутні командири механізованих, танкових, артилерійських й інженерних підрозділів, а також фахівці з морально-психологічного забезпечення.

– Головною метою для нашої команди є здобуття нового досвіду, вмінь та навичок. Хоча протидія ворожій пропаганді та нейтралізація ворожого інформаційно-психологічного впливу не є спеціалізацією для курсантів Національної академії, однак розпізнавати такі ворожі наміри, підготувати себе і оточуючих до протидії нелетальному впливу противника – компетенція, необхідна кожному військовослужбовцю сучасної Української армії. Впевнений, вона стане у нагоді кожному, незалежно від фаху і роду діяльності, – зауважив підполковник Антон Миронович.

Логотип у вигляді рівностороннього кристалу свідчить про чистоту та правдивість інформації, а для популяризації ресурсу його використовують й інші соцмережі

За словами учасників проекту, вести широкомасштабну боротьбу з російською пропагандою силами невеличкого колективу, безперечно, наразі не під силу.

– Ми не професіонали у цьому, та й ресурси обмежені. Однак, докласти максимум зусиль та зробити свій внесок у спільний доробок – справа честі, – долучився до розмови майбутній фахівець з МПЗ курсант Владислав Власов. – Ми розробили комунікаційну стратегію реалізації цього проекту. Вивчили та проаналізували стан справ. У цьому значно допомогли матеріали, надані організаторами. Далі визначились із цільовими аудиторіями, можливими каналами комунікації та контентом.

Команда власними силами створила кілька інформаційних ресурсів, де реалізує цю стратегію. Основним засобом комунікації є канал у мережі Telegram – Monolith.UA (<https://t.me/monolithua>).

Для популяризації цього ресурсу використовують інші соцмережі, зокрема Facebook (<https://www.facebook.com/monolithuaproject>) та Instagram (<https://www.instagram.com/monolith.ua/>).

Члени команди на цих ресурсах готують цікавий інформаційний контент, зокрема пропонують правдиві й оперативні новини України та світу, збирають факти про Українське військо, новітніх героїв, традиції і бойовий шлях підрозділів ЗСУ.

Окрема рубрика присвячена імплементації стандартів НАТО у нашому війську. Але передусім повинні пам'ятати про основне

завдання – спростування дезінформації, яку продукує російський агресор.

Головна зброя – смартфон та Інтернет

Визначальним у своїй роботі члени команди з інформаційної протидії називають оперативне та якісне інформування на випередження. «Ворожу брехню можливо перемогти лише правдою! Головне – робити це швидко і професійно», – кажуть вони в один голос.

– Також варто навчити нашу цільову аудиторію ретельно аналізувати інформацію, шукати першоджерела, – розповіла курсантка, яка в майбутньому відповідатиме за морально-психологічне забезпечення військових, Анастасія Гончаренко. – Головний технічний засіб – це смартфон і доступ до мережі Інтернет.

Як і в інших навчальних закладах, у Національній академії курсантам заборонено користуватись гаджетами під час занять. Однак ті, хто бере участь у проєкті, мають певні привілеї на час його проведення. Зокрема, вони можуть працювати упродовж самостійної підготовки та у вільний час, аби синхронізувати зусилля та вдосконалити стратегію. Командування цьому сприяє.

– Є у нас певні ідеї щодо використання й інших засобів розповсюдження інформації. Але про них волиємо публічно не говорити, аби не допомогти нашим конкурентам, – зауважує наостанок розмови координатор проєкту підполковник Антон Миронович.

Ігор МАХНО

ВОНА ПРАГНЕ ЗМІНИТИ АРМІЮ

Два роки тому Марина Мельник здобула фах соціолога. Однак, справжньою несподіванкою і для її друзів, і для батьків стало рішення дівчини присвятити своє життя служінню Батьківщині.

Завдання, які виконує молода офіцерка, непрості – вона заступниця команди з МПЗ одного з підрозділів Навчального центру при Національній академії сухопутних військ. Марина щиро прагне кардинально змінити ставлення армії до офіцерів із МПЗ, як до рудименту ще часів радянських збройних сил. Для цього у своїй службі вона застосовує чимало прогресивних ідей та нових знань, які здобула за роки навчання.

Працювати з людьми, особливо зі значно старшими за віком, більшість з яких

уже мають реальний бойовий досвід, доволі непросто. Та й особовий склад навчального підрозділу постійно змінюється: військовослужбовці приходять, здобувають нові знання і повертаються до своїх частин. Проте, дівчина кожен виклик армійської долі сприймає, як можливість набуття нового для себе досвіду та вмінь.

Роботу офіцерки гідно оцінюють у підрозділі, нещодавно на молодого спеціаліста Марину Мельник підготували подання на присвоєння чергового військового звання – лейтенанта. Сподіватимемось, що саме такі молоді, завзяті офіцери продовжать реформу нашого війська, і незабаром провідні країни світу рівнятимуться вже на українські національні військові стандарти.

Тарас ГРЕНЬ

АРХИЄРЕЙСЬКА БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ З НАГОДИ 15-Ї РІЧНИЦІ ОСВЯЧЕННЯ ХРАМУ СВЯТОГО АРХИСТРАТИГА МИХАІЛА

Привітав колектив видового вишу із знаковою подією голова Львівської обласної державної адміністрації Максим Козицький. Начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук разом із настоятелем отцем Андрієм Хомишиним ознайомили гостя з історією створення храму та його сьогоденням. А опісля відбулася архиєрейська Божественна

літургія. Спільну молитву очолив Високопреосвященний Владика Степан Сус. Звертаючись до Бога, священники у спільній молитві просили у Господа миру та спокою для України та її народу.

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного розпочала свою історію становлення християнської духовності у стінах храму

Архистратига Михаїла, який було зведено ще минулого століття. 1934-го року військовий капелан Леон Брьоль-Платер, заручившись підтримкою дружини генерала Казимежа Соснковського – Ядвіги, ініціював будівництво у військовому закладі каплиці. Проект художнього оздоблення інтер'єру виконав інженер Віткевич, будівництвом керував

інженер Дмитрук. За три роки, у 1937-му, польовий єпископ Гавліна освятив каплицю на честь святого Станіслава Костки, покровителя молоді. А Папа Римський Пій XI нагородив Ядвігу Сосновську золотим ватиканським хрестом Pro Ecclesia et Pontifice.

Після Другої світової війни каплиця була перебудована у лекційну залу, а оздоблення, вітвар, музичний хор, алебастрове облямвання стін просто були знищені. Та із проголошенням незалежності України опіку над курсантами на той час військового інституту почав здійснювати Центр військового капеланства курії Львівської архієпархії Української греко-католицької церкви. А військові капелани отці Степан Сус і Юліан Шеремета отримали дозвіл на проведення регулярної служби Божої.

– Тоді я лише починав капеланство. Такий вид служіння був для людей та й, будьмо відвертими, для священників незанимаючим, – пригадує події півтора десятилітньої давнини Владика Степан Сус. – Ніхто ще достеменно не знав, що це значить – бути капеланом. Окрім цього, коли мені запропонували піти на зустріч з курсантами, я сам не зовсім розумів, про що можна розмовляти з ними. Та мені завжди подобалося починати щось нове, відновлювати чи розбудовувати церковні структури, завданням яких є допомагати людям наблизитися до Бога. Відтак капеланство стало частиною мого життя!

Святого Архистратига Михаїла вважають заступником воїнів. У більшості країн світу військові храми віддають саме під його покров. Зважаючи на те, що в нашому народі цей святий архангел залишається досить таки популярним і близьким до воїнів, й було прийнято рішення назвати відновлений храм у львівському виші на честь його імені.

2005 року архієпископ Львівської архієпархії Ігор Возьняк освятив храм Архистратига Михаїла – перший в Україні військовий храм.

Антон МИРОНОВИЧ

У день 20-ї річниці Збройних Сил України у Львові відбулася знакова для міста та держави подія – урочисте відкриття і освячення першого гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла.

У храмі, який вміщує близько 5 тисяч осіб, було велелюдно. Чин освячення храму звершив Високопреосвященний Архієпископ і Митрополит Львівський Ігор (Возьняк) у співслужінні Єпарха Сокальсько-Жовківського, керівника Департаменту Патріаршої Курії у справах душпастирства силових структур України, а також військових капеланів Преосвященного владика Михаїла (Колтуна).

2019 року настоятель Гарнізонного храму св. апостолів Петра і Павла отець Степан Сус призначений єпископом курії верховного архієпископа УГКЦ. 38-річний львівський священник став наймолодшим католицьким єпископом у світі.

Гарнізонний храм у Львові – місце зустрічі людини з Богом. Це особливе спілкування люди переживають у церкві не лише через усну молитву чи богослужіння, але також через сакральну музику, співи, концерти. Це все допомагає вірянам відчутти присутність Бога, усвідомити життєві цінності, на які час не має впливу. Задля цього у гарнізонному храмі вже традиційними стали духовні вечори, концерти сакральної музики та співу, які прославляють Бога та звеличують Його творіння.

Після тривалого забуття гарнізонний храм відкрив свої двері для вірян. Тут відбуваються богослужіння, з нагоди церковних чи військових свят проводяться урочисті заходи у яких, окрім прихожан святині, беруть участь офіцери, курсанти, солдати строкової служби та працівники Збройних Сил України,

Нині настоятелем Гарнізонного храму є отець Тарас Михальчук.

6 грудня 2020 року відзначаємо 9-ту річницю від дня освячення Гарнізонного Храму святих апостолів Петра і Павла у Львові.

КРАЇНИ-ПАРТНЕРИ В ОПЕРАТИВНО-СТРАТЕГІЧНИХ ПЛАНАХ АЛЬЯНСУ

...НАТО застосовує адаптивні форми інтеграції країн-партнерів, які передбачають виведення співробітництва з ними на рівень офіційних країн-членів без офіційного прийняття до складу Альянсу...

У червні 2020 року керівництво НАТО вирішило розробити концепцію «Стимування та оборони для Євроатлантичного простору», за якою розвиватиметься нова Воєнна стратегія НАТО, що ухвалена на саміті Альянсу в грудні 2019 року для протидії основним загрозам євроатлантичній безпеці, насамперед з боку Росії, ісламського екстремізму та Китаю. У рамках концепції такої стратегії будуть конкретизовані дії НАТО зі стимування супротивників і усунення ймовірних агресій у всіх сферах, у т.ч. на сухопутних і морських театрах військових дій, а також у повітряному, космічному, кібернетичному та інформаційному просторах. До того ж, беруться до уваги нові методи «гібридних» війн та різноманітні новітні технології. Водночас обов'язково поглиблюватиметься взаємодія з військовими структурами Європейського Союзу та країнами-партнерами, які не входять до Альянсу.

Так, на погляд західних експертів, якщо станеться збройний конфлікт (війна) між Росією та НАТО, то важливою буде підтримка дій Північно-атлантичного союзу з боку таких країн, як Україна, Грузія, Фінляндія і Швеція. За висновками військових аналітиків, це дасть змогу НАТО зміцнити своє оперативно-стратегічне положення на Європейському театрі військових дій. Передусім мається на увазі роль України, як одного із визначальних чинників у співвідношенні сил НАТО і Росії. Адже у Центрально-Східній Європі та у Чорноморському регіоні Україна виступає в ролі буфера між Росією та країнами-членами НАТО. Крім того, вона відволікає на себе частину військ Західного військового округу (20-у армію), а також більшість сил Південного військового округу (8-у і 49-у армії) та Чорноморського флоту ЗС РФ. Отож Росія, у разі військового конфлікту з НАТО, не зможе перекинути їх на інші напрямки, в т.ч.,

до Балтійського регіону.

Аналогічно Грузія вважається плацдармом НАТО на Кавказі, зокрема, буферною зоною між Росією і Туреччиною. Як і Україна, Грузія змушує росіян утримувати проти неї відповідні сили Південного військового округу (58-у армію) та Чорноморського флоту РФ, які вже не можуть застосовуватися проти інших супротивників.

Що стосується Фінляндії, то інтерес НАТО визначається географічним положенням цієї країни у північно-східній частині Балтійського регіону, неподалік від стратегічного транспортного коридору Санкт-Петербург – Мурманськ. У разі потреби Фінляндія перекриє як вихід із Фінської затоки, так і єдиний шлях забезпечення російських військ на Кольському півострові (в т.ч. баз підводних ракетноносіїв Північного флоту РФ). До того ж виникне безпосередня загроза місту Санкт-Петербургу.

У схожий спосіб Швеція цілковито контролює північно-західну частину Балтійського регіону, включно з островом Готланд, що дає їй змогу блокувати судноплавство у балтійській акваторії. Також за допомогою Фінляндії та Швеції блокуватимуться дії російського Балтійського флоту.

У такому контексті береться до уваги наявність в Україні, Грузії, Фінляндії та Швеції двосторонніх проблем з Росією, що може послужити підставою для їх переходу на бік Північноатлантичного союзу. Зокрема, Україна і Грузія вже стали об'єктами нападу з боку РФ, а Фінляндія і Швеція вважають цілком вірогідним такий напад і щодо себе. Спецслужби згаданих країн ще на початку 2010 років констатували підвищення загрози такої російської агресії, зокрема, після того, як РФ безпосередньо почала експансію на Балтійському та Арктичному напрямках. Адже військова активність Росії у зазначених регіонах помітно посилюється, в т.ч. з опрацюванням питань застосування ядерної зброї. За даними керівництва НАТО, Росія ще навесні 2013 року

апробувала завдання умовних ядерних ударів по Швеції.

Разом з тим, принципові зміни у ставленні Фінляндії та Швеції до Росії сталися у 2014 році, що було викликано подіями довкола України і що у повній мірі підтверджувало агресивну сутність політики росіян. Саме з того часу у Фінляндії та Швеції порушується питання про їх можливий вступ до НАТО. Так, у звіті фінського уряду за 2016 рік про політику безпеки та зовнішню політику своєї країни фіксується можливість її переходу до курсу набуття членства у Північноатлантичному союзі. В цей же період у Швеції ухвалено нову Стратегію національної безпеки країни, де Росія визнається як основне джерело загроз шведській безпеці.

Як вважають експерти НАТО, інтереси Києва, Тбілісі, Гельсінкі і Стокгольму у протистоянні з Москвою таким чином співпадають з інтересами Брюсселя. А зміцнення зв'язків України, Грузії, Фінляндії та Швеції з НАТО посилює їх безпеку, а для самої Росії стає стримуючим фактором. Зрозуміло, що Північноатлантичний союз, як зазначалося вище, з оперативно-стратегічної точки зору не проти поглиблення взаємодії зі згаданими країнами.

У той же час, керівництво НАТО бере до уваги фактичну неможливість швидкої євроатлантичної інтеграції України,

Грузії, Фінляндії та Швеції, а також інших країн-партнерів Альянсу. Причина криється у внутрішніх проблемах України та Грузії (в т.ч. збройні конфлікти на їх території), а також у потужних політичних силах Фінляндії та Швеції, які виступають проти членства в НАТО. Тому керівні органи Північноатлантичного союзу застосовують адаптивні форми інтеграції країн-партнерів, які передбачають виведення співробітництва з ними на рівень офіційних членів НАТО без офіційного прийняття до складу Альянсу.

Так, у 2014 році була запроваджена Програма розширених можливостей партнерства з НАТО (Enhanced Opportunities Partner, EOP). Її мета – посилення оперативного сумісництва військ країн-учасниць EOP з силами Північноатлантичного союзу. У 2014 році учасниками EOP стали Грузія, Фінляндія, Швеція, Австралія та Йорданія, а у 2020 році – Україна. Водночас керівництво НАТО активізувало двостороннє співробітництво з ними.

Форми співробітництва між НАТО та Україною і Грузією добре відомі і не потребують додаткового розгляду. В основному співпраця сторін налаштовується в рамках річних національних програм з широким комплексом заходів у різних сферах. Також з 2014 року керівництво НАТО ухвалило низку додаткових планів і

програм взаємодії з Україною та Грузією, а також надання їм допомоги у зміцненні оборонних сфер та протистоянні з Росією. Зокрема, у 2014 році на Уельському саміті Північноатлантичного союзу ухвалено рішення про заснування НАТО шести цільових фондів та кількох інших фінансових програм у критично важливих для України сферах на загальну суму 21,6 млн євро. А у 2016 році на Варшавському саміті Альянсу досягнуто домовленості про започаткування Комплексного пакету допомоги для України.

Допомагають Україні також окремі країни-члени НАТО. Наприклад, у 2014-2020 роках США виділили понад 1,6 млрд дол. на зміцнення оборонної сфери нашої держави. За рахунок цих коштів Україні постачаються різні види озброєнь та військового спорядження, в т.ч. сучасні протитанкові ракети FGM-148 Javelin, конрбатарейні радары, патрульні катери, транспортні засоби, системи зв'язку, прилади нічного бачення, бронезилети тощо. Розглядається питання про передачу Україні також ПЗРК. За сприяння США розвивається і модернізується українська військова інфраструктура.

Серйозним донором України у військовій сфері вважається Великобританія, яка в НАТО визначена відповідальною за стримування Росії в Чорноморському регіоні. У жовтні 2020 року досягнуто домовленості про виділення Великобританією кредиту в обсязі

1,25 млрд фунтів стерлінгів на відновлення і розвиток Військово-морських сил України. Кошти планують для виробництва і придбання корабельної техніки, спорудження двох військово-морських баз України у Чорному і Азовському морях.

Своєю чергою, у 2014 році ухвалено Розширений план співробітництва НАТО-Грузія (Substantial NATO-Georgia Package, SNGP), до якого включено пакет заходів зі сприяння євроатлантичній інтеграції Грузії. Згідно з таким планом сформована спільна багатонаціональна бригада НАТО-Грузія, на грузинській базі Вазіані (20 км від Тбілісі) створено тренувальний центр НАТО. Там же планують розгорнути потужний військового логістичний центр Альянсу, що прийматиме всі типи військово-транспортних літаків. У Грузії існують ще два об'єкти НАТО, а саме: центр підготовки гірських стрільців у м. Сачхере та навчально-тренувальний центр у м. Крцанісі.

Військове командування США та НАТО активізувало спільні військові навчання з Україною і Грузією з відпрацюванням питань спільної протидії ймовірній російській агресії. Основними з таких навчань у форматі США/НАТО-Україна стали Sea Breeze, Joint Effort та Rapid Trident. Аналогічними навчаннями у форматі США/НАТО-Грузія є Agile Spirit та Noble Partner.

З 2019 року у повітряному просторі України також розпо-

чалися систематичні польоти стратегічних бомбардувальників ВПС США з імітацією завдання ударів по військових об'єктах Росії в окупованому Криму та на Північному Кавказі.

Менш відоме, але досить цікаве військово-технічне співробітництво між США/НАТО та Фінляндією і Швецією. Так, окрім надання в 2014 році Фінляндії і Швеції статусів учасників Програми розширених можливостей партнерства з НАТО, було підписано угоду Host nations support, за якою Альянс має право проводити навчання на території згаданих країн і скеровувати туди свої сили реагування у разі виникнення кризових ситуацій. У подальшому згадані угоди доповнювалися низкою інших домовленостей. У травні 2018 року ухвалено трісторонню декларацію про поглиблення військового співробітництва між США, Фінляндією і Швецією. Серед іншого документ передбачає обмін розвідувальною інформацією, підвищення оперативної сумісності збройних сил сторін, проведення спільних навчань, покращення можливостей здійснення спільних операцій, посилення взаємодії в галузі розробки озброєнь та військових досліджень. У червні того ж року Фінляндія і Швеція уклали ще одну угоду про участь їх армій в об'єднаних експедиційних силах під командуванням Великобританії.

Досить показова за характером домовленість між Норвегією, як країною-членом НАТО, та Фінляндією і Швецією про поглиблення співробітництва у військовій сфері, яка була досягнута у вересні 2020 року. Передбачається координувати військові плани трьох країн та узгоджувати їх з планами НАТО, а також проводити спільні навчання. Домовленість підписувалась на норвезькій військовій базі Порсангмуен в 200 км від кордону з Росією. При цьому такий крок визначався, як «чіткий сигнал Москві щодо неприпустимості агресивних дій в регіоні».

У рамках практичної реалізації згаданих угод сили НАТО та окремі країни-члени Альянсу отримали широкий доступ до військово-морських і військово-повітряних баз Фінляндії та Швеції. Крім того, фінські та шведські підрозділи будуть систематично залучатися до багатонаціональних військових навчань НАТО у Балтійському та Арктичному регіонах, зокрема: Arctic Challenge Exercise, Baltops та Trident Juncture. Одночасно підрозділи НАТО беруть участь у навчаннях національних збройних сил Фінляндії та Швеції, де відпрацьовуються завдання з протистояння Росії та НАТО на згаданих напрямках.

Слід також відзначити поживалення військово-технічного співробітництва між США/НАТО та Фінляндією і Швецією. У поточному, 2020 році, було узгоджено придбання Фінляндією у США 64 винищувачів п'ятого покоління F-35, 58 винищувачів F/A-18E та F/A-18F, а також 14 літаків з радіоелектронної боротьби. При цьому, для покращення можливостей стримування Росії, в 2021 році оборонний бюджет Швеції планується збільшити на 54%. Сама ж Швеція має на меті підвищити свої військові видатки до 2025 року на 40%.

Зважаючи на наведені обставини, західні експерти відзначають факт фактичного включення України, Грузії, Фінляндії та Швеції до оперативного-стратегічних планів НАТО. Попри те, що вони не підпадають під дію 5-ї статті Північноатлантичного договору щодо колективної безпеки, Північноатлантичний союз, насправді, бере на себе відповідальність за їх захист від зовнішньої агресії.

Загалом всі такі процеси можна порівняти з черговим етапом розширення НАТО, що суттєво покращує ситуацію на Європейському театрі військових дій. Адже вступ до НАТО країн Центрально-Східної Європи та Балтії у 1999-2004 роках вже призвів до безпосереднього зближення Росії та Північноатлантичного союзу у Балтійському і

Чорноморському регіонах. Разом з тим, на той час Північноатлантичний союз, а з ним і війська НАТО вийшли лише на кордони Польщі (в районі Калінінградської області РФ) та Литви, Латвії і Естонії.

З 2014 року така ситуація стала за своїм характером принципово новою. Що мається на увазі: за рахунок започаткованих НАТО якісно нових форм взаємодії з країнами-партнерами Північноатлантичний союз, по суті, виходить на кордони України та Фінляндії з Росією – довжиною 2295 та 1272 км відповідно. НАТО навіть впритул наближається до стратегічно важливих центрів Росії політичного, економічного та військового характеру. Це вже змусило Росію розгорнути додаткові угруповання військ на Балтійському та Чорноморському напрямках, у т.ч. 1-у танкову армію та 20-у загальновійськову армію у складі Західного військового округу, 8-у армію у складі Південного військового округу, а також 11-й армійський корпус берегових військ у складі Балтійського флоту, 22-й корпус у складі Чорноморського флоту та 14-й корпус у складі Північного флоту РФ.

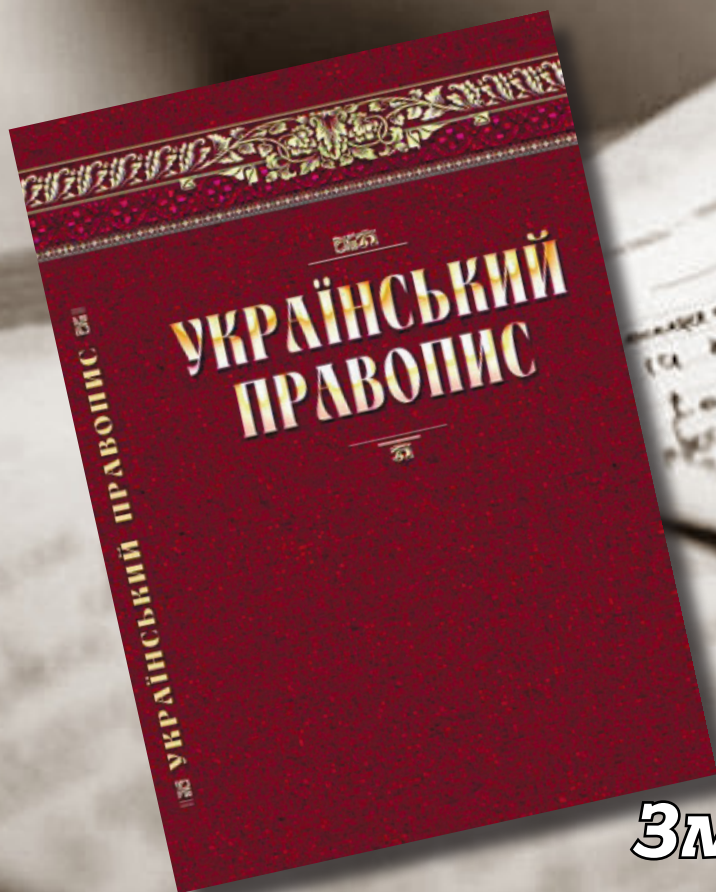
Разом з тим, практично неприкритим залишається кордон між Росією і Фінляндією. На цьому напрямі розгорнуто 6-у загальновійськову армію (штаб м. Санкт-Петербург) зі складу Західного військового округу, яка має у своєму складі лише дві мотострілецькі бригади у районах міст Виборг та Луга. Ще дві мотострілецькі бригади зі складу

14-го корпусу берегових військ Північного флоту РФ базуються у районах міст Алакуртті та Печенга на заході від Кольського півострова. Між 6-ю армією та 14-м корпусом ЗС РФ на ділянці російсько-фінського кордону завдовжки близько тисячі кілометрів розташовані лише російські прикордонні застави.

Оскільки Фінляндія фактично перейшла на бік НАТО, то це змусило Росію нарощувати угруповання своїх військ також і на фінському напрямі. За оцінками російської сторони, там слід розгорнути, як мінімум, ще одну загальновійськову армію у складі 3-4-х мотострілецьких бригад. Але сьогодні у Росії немає такої можливості з огляду загострення внутрішніх економічних проблем, через які вона змушена скорочувати військові видатки.

У цілому все вищезгадане сприяє зміцненню НАТО на Європейському ТВД та слугує додатковими факторами стримування експансії Росії у Чорноморському, Балтійському та Арктичному регіонах. Водночас вони змушують її шукати певні компроміси із Заходом, у т.ч. щодо питання врегулювання ситуації довкола України. А це створює більш сприятливі умови для відстоювання Україною своїх інтересів перед Росією, а також прискорює процес євроатлантичної інтеграції нашої держави та надає йому реального практичного змісту.

**Незалежний аналітичний центр
геополітичних досліджень
«Борисфен Інтел»**

Зміни до правопису

I. Складні іменники

1. Разом пишемо:

Складні іменники з першою частиною напів-, полу-, : напівавтомат, напівімла, напівкущ, напівлюдина, напівмовна, напівпітьма, напівправда, напівфабрикат, полудробок, полукіпок, полумисок.

Увага!

Невідмінюваний числівник пів зі значенням «половина» з наступним іменником – загальною чи власною назвою у формі родового відмінка однини пишемо окремо: пів аркуша, пів відра, пів години, пів літра, пів міста, пів огірка, пів острова, пів яблука, пів мішка, пів ями, пів Європи, пів Києва, пів України.

Якщо ж, пів з наступним іменником у формі називного відмінка становить єдине поняття і не виражає значення половини, то їх пишемо разом: піваркуш, південь, півзахист, півколо, півкуля, півлітри (разом пляшка з горілкою або іншою випивкою ємністю 0,5 літра), півмісяць, півоберта,

півовал, півострів.

2. З дефісом пишемо: другий іменник складного слова відмінюємо, якщо перший:

а) визначає певну прикмету чи особливість предмета, особи, явища, названих другим: бізнес-план, бізнес-проект, блок-система, буй-тур, дизель-мотор, допінг-контроль, дур-зілля, жар-птиця, інтернет-видання, інтернет-послуга, козир-дівка, компакт-диск, крекінг-процес, піар-акція, піар-кампанія, розрив-трава, фан-клуб, фітнес-клуб, чар-зілля;

б) є назвою літери грецького алфавіту, що лексикалізувалася: альфа-промені, альфа-розпад, альфа-частинка, бета-промені, бета-розпад, бета-частинка, дельта-проміння, дельта-функція, дельта-частинка;

в) разом із другим становить єдине найменування військового звання, державної посади (генерал-майор, генерал-лейтенант, прем'єр-міністр), одиниці вимірювання чого-небудь (кіловат-година, мегават-година), узвичаєних музичних понять

(до-дієз, мі-бемоль, сі-бемоль, соль-дієз та ін.), проміжних сторін світу (норд-вест, норд-ост), деяких рослин (сон-трава, мати-й-мачуха);

г) невідмінюваним іменником іншомовного походження: суші-бар, караоке-бар.

II. Складні прикметники.

Увага!

1. Прислівники, утворені з відносних (зрідка-якісних) прикметників, здебільшого зберігають на собі логічний наголос і не зливаються в одне слово з наступним прикметником або дієприкметником: абсолютно сухий, валентно пов'язаний, вільно контрольований, діаметрально протилежний, компетентнісно орієнтований, науково обґрунтований, послідовно миролюбний, професійно орієнтований, соціально активний, соціально свідомий, соціально небезпечний, суспільно корисний, суспільно необхідний, хімічно стійкий, чітко окреслений.

ГОВОРІМО ТА ПИШІМО ПРАВИЛЬНО

УЖИВАЮТЬ

РАДИМО

А іменно
 А так, як, що
 Багатообіцяючий працівник
 Бажаю благополуччя
 Балувана дитина
 Безпам'яті любить (захоплюється)
 Без толку
 Бере свій початок
 Боліти за справу
 Бувший у користуванні
 Буханка хліба
 Вантаж спогадів
 Вбивство (убивство) по замовленню
 В (у) будь-якому випадку
 В (у) даний час
 Застілля
 Вести себе прилично
 Вживати міри
 Вибачте мене
 Вибути зі строю
 Видалити зуб
 Вийти з положення
 Вийшов термін дії
 Вихолощувати щось
 Відіграє важливе значення
 Відкривати воду
 Відкривати тайну
 Відноситися до XVIII ст.
 В одній сорочці
 В (у) судовому порядку
 Громада віруючих
 Давайте не будемо говорити про це
 Давати добро
 Друга сторона медалі
 Знаходитись у небезпеці
 Зробити обезболення
 Керівництво до дії
 Міри прийнято
 На той час
 Не заставляй себе чекати
 Не обмовився жодним словом
 При бажанні
 Рана заживає
 Саме головне
 Суспільне життя

А саме, як-от
 А тому що, а через те, що
 Перспективний працівник
 Бажаю щастя (Божої ласки, добра)
 Пещена (розпещена) дитина, пестунчик
 Шалено (до безтями) кохає, любить, захоплюється
 Даремно, марно, без пуття
 Починається
 Уболівати (вболівати) за справу
 Уживаний (вживаний), який був в ужитку (користуванні)
 Хлібина, буханець хліба
 Тягар спогадів
 Замовне вбивство, вбивство на замовлення
 Так чи так
 Тепер, на цю пору, в цей час, зараз, на цю годину
 Весела гостина
 Поводитися пристойно
 Вживати (уживати) заходів
 Вибачте мені
 Вийти з ладу
 Вирвати зуб
 Вийти зі становища
 Закінчився термін дії
 Позбавляти чогось
 Відіграє важливу роль, має важливе значення
 Пускати воду
 Виявляти таємницю. Зраджувати таємницю
 Стосується XVIII ст.
 В (у) самій сорочці
 Через суд, судом
 Богомільна громада, громада вірних
 Годі про це
 Погоджуватися, давати згоду
 Зворотній (інший, другий) бік медалі
 Бути у небезпеці
 Знечулити
 Дороговказ
 Заходів ужито
 На ту пору
 Не примушуй на себе чекати
 Не сказав ані слова
 Бажаючи, якщо забажати
 Рана гоїться
 Найголовніше
 Громадське життя

(Далі буде)

У День Збройних Сил
України Гарнізонний храм
святих апостолів Петра і
Павла у Львові відзначає
9-ту річницю з дня
освячення